

Lösningar TMA205/225 K2, Bt2, Kf2, 4 poäng, 03-10-25

1. Betrakta begynnelsevärdesproblemet

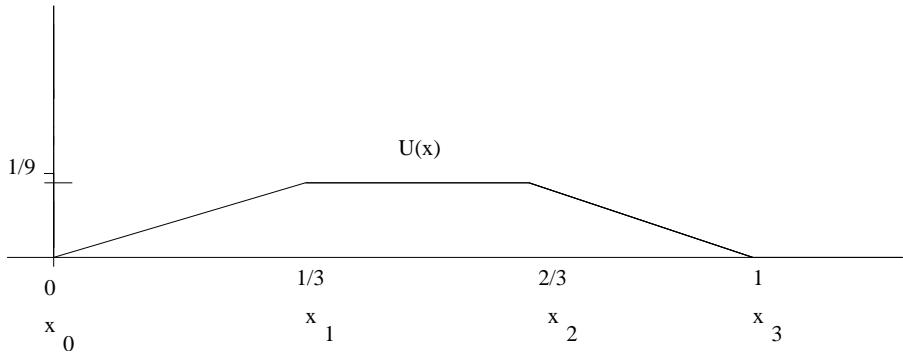
$$-u'' = 1, \quad x \in (0, 1), \quad u(0) = u(1) = 0.$$

- (a) Lös ekvationen analytiskt.
 (b) Dela in intervallet $[0, 1]$ i tre delintervall och beräkna för hand den styckvis linjära finita element lösningen U .

Lösning: (a) Vi har att

$$\begin{aligned} -u''(x) = 1 &\implies u'(x) = -x + C \\ u(1) = 0 &\implies -\frac{1}{2} + C = 0 \implies C = \frac{1}{2} \implies u(x) = \frac{1}{2}x(1-x). \end{aligned}$$

- (b) Med dem givna homogena randdata och partitionen $x_0 = 0, x_1 = 1/3, x_2 = 2/3, x_3 = 1$, har vi

med endast två bas funktioner:

$$\varphi_1(x) = \begin{cases} 3x, & 0 \leq x \leq 1/3, \\ 3(2/3 - x), & 1/3 \leq x \leq 2/3, \end{cases}$$

och

$$\varphi_2(x) = \begin{cases} 3(x - 1/3), & 1/3 \leq x \leq 2/3, \\ 3(1 - x), & 2/3 \leq x \leq 1. \end{cases}$$

För styckvis linjära finit element lösningen gäller

$$\begin{aligned} U(x) &= U_1 \varphi_1(x) + U_2 \varphi_2(x) = u(x_1) \varphi_1(x) + u(x_2) \varphi_2(x) = \\ &= \frac{1}{9} (\varphi_1(x) + \varphi_2(x)). \end{aligned}$$

Insättningen av $\varphi_i, i = 1, 2$ ger

$$U(x) = \begin{cases} x/3, & 0 \leq x \leq 1/3, \\ (2/3 - x)/3 + (x - 1/3)/3 = 1/9, & 1/3 \leq x \leq 2/3, \\ (1 - x)/3, & 2/3 < x < 1. \end{cases}$$

2. Visa en a priori feluppskattning för en styckvis linjär FEM för problemet

$$-u'' + u = f, \quad x \in (0, 1), \quad u(0) = u(1) = 0.$$

Lösning: Variationsformuleringen blir (efter partiell integration)

$$(VF) \quad \int_0^1 u'v' dx + \int_0^1 uv dx = \int_0^1 fv dx, \quad \forall v \in H_0^1.$$

Låt nu

$$V_h^0 =: \{v : v \text{ linjär, styckvis kontinuerlig och } v(0) = v(1) = 0\} \subset H_0^1.$$

Finit element formulering: Finn $U \in V_h^0$ så att

$$(FEM) \quad \int_0^1 U'v' dx + \int_0^1 Uv dx = \int_0^1 fv dx, \quad \forall v \in V_h^0.$$

Nu (VF)-(FEM) ger Galerkin ortogonalitet:

$$(G \perp) \quad \int_0^1 (u - U)'v' dx + \int_0^1 (u - U)v dx = 0, \quad \forall v \in V_h^0.$$

Relevant norm för uppskattning av felet $e = u - U$, blir då energinormen:

$$\|e\|_E := \left(\int_0^1 (e')^2 dx + \int_0^1 e^2 dx \right)^{1/2}.$$

Då har vi med $v \in V_h^0$ att

$$\begin{aligned} \|e\|_E^2 &= \|(u - U)'\|^2 + \|u - U\|^2 \\ &= \int_0^1 (u - U)'(u - v + v - U)' dx + \int_0^1 (u - U)(u - v + v - U) dx \\ &= \int_0^1 (u - U)'(u - v)' dx + \int_0^1 (u - U)(u - v) dx \\ &\quad + \int_0^1 (u - U)'(v - U)' dx + \int_0^1 (u - U)(v - U) dx \{ \text{denna rad} = 0 \text{ pga } G \perp \} \\ &= \int_0^1 (u - U)'(u - v)' dx + \int_0^1 (u - U)(u - v) dx \\ &\leq \{\text{Cauchy-Schwartz}\} \leq \|(u - U)'\| \|(u - v)'\| + \|u - U\| \|u - v\| \\ &\leq \frac{1}{2} \|(u - U)'\|^2 + \frac{1}{2} \|(u - v)'\|^2 + \frac{1}{2} \|u - U\|^2 + \frac{1}{2} \|u - v\|^2. \end{aligned}$$

Alltså

$$\|e\|_E^2 = \|(u - U)'\|^2 + \|u - U\|^2 \leq \|(u - v)'\|^2 + \|u - v\|^2, \quad \forall v \in V_h^0.$$

Välj nu $v = \pi_h u$. $\pi_h u$ är den linjära interpolanten av u . Genom att använda feluppskattningar för interpolanten får vi

$$\begin{aligned} \|e\|_E^2 &\leq \|(u - \pi_h u)'\|^2 + \|u - \pi_h u\|^2 \\ &\leq C_i^2 \|hu''\|^2 + C_i^2 \|hu'\|^2 \leq \left(C_i \|hu''\| + C_i \|hu'\| \right)^2. \end{aligned}$$

Alltså vi har följande a priori feluppskattning:

$$\|e\|_E \leq C_i (\|hu''\| + \|hu'\|) = \mathcal{O}(h).$$

3. Consider the boundary value problem

$$\begin{cases} -\Delta u = 0, & \text{in a bounded domain } \Omega \subset \mathbb{R}^d, d = 2, 3, \\ \frac{\partial u}{\partial n} + u = g, & \text{on } \Gamma = \partial\Omega. \end{cases}$$

Prove the L_2 stability estimate

$$\|\nabla u\|_{L_2(\Omega)}^2 + \frac{1}{2}\|u\|_{L_2(\Gamma)}^2 \leq \frac{1}{2}\|g\|_{L_2(\Gamma)}^2.$$

Solution: Using Greens formula we have that

$$\int_{\Omega} |\nabla u|^2 = \int_{\Omega} \nabla u \cdot \nabla u = - \int_{\Omega} (\Delta u) u + \int_{\partial\Omega} \frac{\partial u}{\partial n} u = \int_{\partial\Omega} (g - u) u.$$

In other words

$$\|\nabla u\|_{L_2(\Omega)}^2 + \|u\|_{L_2(\Gamma)}^2 = \int_{\partial\Omega} g u \leq \|g\|_{L_2(\Gamma)}^2 \|u\|_{L_2(\Gamma)}^2 \leq \frac{1}{2}\|g\|_{L_2(\Gamma)}^2 + \frac{1}{2}\|u\|_{L_2(\Gamma)}^2,$$

which gives the desired estimate.

4. Let $\|\cdot\|$ denote the $L_2(0, 1)$ -norm. Consider the one-dimensional problem:

$$\begin{cases} \dot{u} - u'' = 0, & 0 < x < 1, \quad t > 0, \\ u(x, 0) = u_0(x), & 0 < x < 1, \\ u(0, t) = u_x(1, t) = 0, & t > 0. \end{cases}$$

- a) Verify that $\|u(\cdot, t)\|$ and $\|u_x(\cdot, t)\|$ are nonincreasing functions in t .
- b) Show that $\|u_x(\cdot, t)\| \rightarrow 0$ as $t \rightarrow \infty$. c) Interpret a) and b) physically.

Solution: a) Multiply the equation by u , integrate over $(0, 1)$. Integrating by parts and using the boundary conditions we have

$$\begin{aligned} 0 &= \int_0^1 \dot{u} u \, dx - \int_0^1 u'' u \, dx \\ &= \frac{1}{2} \frac{d}{dt} \int_0^1 u^2 \, dx + \int_0^1 (u')^2 \, dx - u'(1, t)u(1, t) + u'(0, t)u(0, t) \\ &= \frac{1}{2} \frac{d}{dt} \|u\|^2 + \|u'\|^2 \end{aligned}$$

This implies that

$$\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \|u\|^2 = -\|u'\|^2 \leq 0,$$

with equality only if $u_0 = 0$. Thus u is decreasing.

Multiplying the equation by u'' would yield

$$0 = \int_0^1 \dot{u} u'' \, dx - \int_0^1 (u'')^2 \, dx = [\dot{u} u']_0^1 - \frac{1}{2} \int_0^1 \frac{\partial}{\partial t} (u')^2 + 2(u'')^2 \, dx.$$

Now since $u(0, t) = 0$ we get $\dot{u}(0, t) = \frac{\partial}{\partial t}(u(0, t)) = 0$ which together with $u'(1, t) = 0$ gives that

$$\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \|u'\|^2 - \|u''\|^2 \leq 0,$$

and hence u' is decreasing as well.

b) Time integration of the first equality in a) yields:

$$\|u(\cdot, T)\|^2 + 2 \int_0^T \|u'\|^2 \, dt = \|u(\cdot, 0)\|^2 = C.$$

To get a convergent integral as $T \rightarrow \infty$ it is necessary to have $\|u'\|^2 \rightarrow 0$.

c) In the absence of a heat source, the temperature and heat flux are decreasing (non-increasing) in time, in particular the heat flux tends to 0 as $T \rightarrow \infty$.

5. Antag att $f \in C^2(a, b)$. Visa att det finns en interpolationskonstant C_i , oberoende av f och intervallet (a, b) , så att för linjär interpolation $\Pi_1 f$ har vi följande feluppskattning

$$\|\Pi_1 f - f\|_{L_\infty(a, b)} \leq C_i(b - a)^2 \|f''\|_{L_\infty(a, b)}.$$

Lösning: See PDE Lecture Notes Chapter 5

6. Betrakta Dirichlets problem för Poissonekvationen, $-\Delta u = f$, i Ω , $u = 0$, på $\partial\Omega$, där Ω är ett polygonområde i \mathbb{R}^2 . Visa stabilitetsuppskattningen

$$\|\nabla u\| \leq C_\Omega \|f\|.$$

Lösning: Se PDE Lecture Notes Chapter 15.